

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาวัตกรรมการภาษาอังกฤษที่ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และคู่มือ เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสร้างนวัตกรรมภาษาอังกฤษที่ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และคู่มือ เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ ก่อนและหลังการใช้นวัตกรรมภาษาอังกฤษที่ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และคู่มือที่สร้างขึ้น
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ที่ได้รับการอบรมโดยใช้นวัตกรรมภาษาอังกฤษที่ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และคู่มือที่สร้างขึ้น

กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 22 คน จากโรงเรียนบ้านแม่สา อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน
2. คู่มือประกอบการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
3. คู่มือแบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ และแบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจในการอบรม

ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่า Index of Objective Congruence (IOC) ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความยากง่ายของข้อสอบ ค่าวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (t-test) ดังนั้นการอภิปรายผลการวิจัยในบทนี้จึงเป็นการอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นหลักและมีข้อเสนอแนะตามประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

1. ผลจากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาวัตกรรมการฟัง-พูดภาษาอังกฤษที่ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารและคู่มือ เพื่อพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่” ได้สร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
- 2) คู่มือประกอบการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน
- 3) แบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ
- 4) คู่มือแบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ

2. ผลจากการวิจัยสามารถพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้คู่มือและนวัตกรรมการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ที่ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผลการสอบพบว่านักเรียนทุกคนมีผลคะแนนในการทำแบบทดสอบหลังเรียนเพิ่มขึ้น ผลการทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) มีค่าเฉลี่ย 18.31 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.07 ผลการทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) มีค่าเฉลี่ย 36.06 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.09

3. ผลจากการวิจัยแสดงถึงความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเน้นการปฏิบัติงานที่ผนวกการเสริมต่อการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด (92.06%) โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจต่อโครงการในครั้งนี้ ได้รับความรู้และมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าวมีประเด็นในการอภิปรายดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การอภิปรายผลจากการดำเนินงานวิจัย

ก่อนการดำเนินการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีความรู้และความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษค่อนข้างน้อย เนื่องจากปัจจัยหลายประการ เช่น การเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากนักเรียนต้องมีการย้ายถิ่นฐาน (ประเทศพม่า) เนื้อหาไม่เป็นไปตามลำดับความยากง่าย นักเรียนบางคนต้องช่วยครอบครัวทำงานทำให้ขาดการทบทวนและฝึกฝนทักษะภาษา รวมถึงรายวิชาอื่น ๆ

ดังนั้นการเลือกเนื้อหาจึงมีการเลือกโดยเรียงลำดับความยากง่าย การเลือกคำศัพท์ที่ตรงตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และการมีส่วนร่วมในการพิจารณาเนื้อหาของผู้บริหารและผู้สอนฝ่ายโรงเรียนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการปูพื้นฐาน และเพิ่มข้อมูล เนื้อหา สร้างพัฒนาการทั้งด้านความรู้ และทักษะภาษาอังกฤษ

นอกจากนี้ การที่โรงเรียนมีความสามารถในการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน และสนับสนุนให้นักเรียนมีประสบการณ์ตรงในการเรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ เช่น การสนับสนุนให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเสริม และการเข้าร่วมการแข่งขัน ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ นอกจากนี้การมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเนื้อหาเพื่อนำไปสร้างนวัตกรรม ยังเป็นประโยชน์ สร้างมาตรฐานในการผลิตนวัตกรรม

ในระหว่างการดำเนินการวิจัยพบว่า ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำ ให้ข้อมูลทางด้านเนื้อหา กำกับติดตาม ให้คำแนะนำการดำเนินกิจกรรม นวัตกรรมที่ใช้มีส่วนช่วยในการดึงดูดความสนใจ เอื้อประโยชน์ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง สื่อคอมพิวเตอร์เอื้อประโยชน์ในการเรียนรู้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ แบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษทำให้ผู้สอนรู้พัฒนาการของผู้เรียน แสดงถึงความเข้าใจหรือความไม่เข้าใจในเนื้อหาที่กำหนดให้เรียน ผู้เรียนได้รู้ความสามารถของตนเอง และสามารถทบทวนเนื้อหาจากการทำแบบฝึกทักษะ กิจกรรมที่เน้นทักษะการฟัง-พูดสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก มีความมั่นใจในตนเองในการโต้ตอบ และการแสดงความคิดเห็น

อย่างไรก็ตามในการดำเนินการวิจัยพบปัญหาจากสภาพแวดล้อมในการเรียนซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ เช่น การไม่มีห้องเรียนประจำ การเดินเรียน การทำกิจกรรม สถานที่ที่ใช้ในการอบรมไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ และอุปสรรคอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสาร 6 ประการของ Nunan (1989) ได้ เป้าหมาย ตัวป้อนทางภาษากิจกรรมที่สอดคล้องกับตัวป้อนทางภาษา บทบาทผู้สอน บทบาทผู้เรียน และการจัดสภาพชั้นเรียน ซึ่งหากองค์ประกอบเหล่านี้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด

หลังการดำเนินการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีความรู้และความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น เนื่องจาก ประการแรกการจัดการอบรมมีนวัตกรรม การสอน และรูปแบบกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ประการที่สอง ในการจัดการอบรมมีการกำหนดองค์ประกอบเพื่อให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ทางภาษาให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ มีเนื้อหาที่ตรงกับหลักสูตร มีสื่อการสอนที่ผู้เรียนสามารถสังเกตเห็นและใช้ได้ มีกิจกรรมหรือสิ่งที่ผู้เรียนและผู้สอนต้องใช้ทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษในกระบวนการเรียนการสอน

2. การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ผลจากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาคู่มือและนวัตกรรมภาษาอังกฤษ ที่ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่” ได้สร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คู่มือประกอบการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ และคู่มือแบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ

ในการสร้างนวัตกรรมมีการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรม อาทิ การวิเคราะห์ค่า Index of Objective Congruence (IOC) ของคู่มือประกอบการใช้ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คู่มือแบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ และแบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีการหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมโดยใช้เกณฑ์ E1/E2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556) ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้คือ E1/E2 เท่ากับ 60/60 เนื่องจากข้อจำกัดของตัวผู้เรียน ได้แก่ สมรรถภาพของผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้ ความสามารถ และทักษะภาษาอังกฤษค่อนข้างต่ำ อย่างไรก็ตามเมื่อทดสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรม (E1/E2) พบว่าค่าประสิทธิภาพของนวัตกรรม เท่ากับ 66.14/52.95

ค่าประสิทธิภาพของนวัตกรรมที่จัดไว้จากการทำแบบฝึกหัดและกิจกรรมการเรียนระหว่างเรียน E1 เท่ากับ 66.14 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (60/60) เป็นผลมาจากการสอนที่ใช้คู่มือและนวัตกรรมภาษาอังกฤษที่ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งเน้นการฝึกใช้ภาษาโดยการจัดกิจกรรมคู่ และกิจกรรมกลุ่ม ทำให้การทำแบบฝึกหัดและกิจกรรมการเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม สนุกกับการเรียน การทำกิจกรรม และมีความรู้สึกรักอยากเรียนภาษาอังกฤษ (จากแบบสอบถามความพึงพอใจ) นอกจากนี้กิจกรรมการใช้ภาษามีลักษณะเหมือนการสื่อสารภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน

ในขณะที่ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนหลังการเรียนด้วยชุดการเรียนการสอน) คิดเป็นอัตราส่วนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน E2 เท่ากับ 52.95 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (60/60) น่าจะเป็นผลมาจากหลายปัจจัย ประการแรก ช่วงเวลาในการจัดอบรมมีระยะเวลาจำกัด แม้จะใช้จำนวนชั่วโมงในการอบรมมากคือ 25 ชั่วโมง แต่ก็จัดอบรมในระยะเวลา 5 วัน ซึ่งอาจส่งผลต่อความรู้ความจำ และความเข้าใจของนักเรียน ประการที่สอง ความรู้เดิมของนักเรียนน้อย จะเห็นได้จากการที่นักเรียนที่มีผลการทดสอบก่อนเรียนมีผลคะแนนมากกว่าครึ่ง (20) เพียง 3 คนเท่านั้น ผลคะแนนต่ำที่สุดคือ คะแนน ส่วนผลการทดสอบหลังเรียนนักเรียนร้อยละ 100 (ทุกคน) มีผลคะแนนเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเมื่อนำค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ E2 เท่ากับ 52.95 ซึ่งแสดงผลที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

ผลจากการวิจัยสามารถเพิ่มทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษของนักเรียนที่ได้รับการอบรมโดยใช้คู่มือและนวัตกรรมภาษาอังกฤษ ที่ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร นักเรียนที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยมากกว่านักเรียนที่ทำแบบทดสอบหลังเรียน ผลการทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) มีค่าเฉลี่ย 13.41 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.9 ผลการทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) มีค่าเฉลี่ย 21.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 7.4 ซึ่งนักเรียนทุกคนมีผลการทดสอบหลังเรียนเพิ่มขึ้น

จากผลการวิจัยบรรลุวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ ประการแรกการใช้คู่มือและนวัตกรรมภาษาอังกฤษ ที่ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ซึ่งแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีขั้นตอนการสอนจำนวน 3 ขั้นตอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนฝึกฝนทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษ ขั้นตอนในขั้นการนำเสนอเนื้อหา (Presentation) มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายและรูปแบบภาษาที่ใช้กันจริงโดยทั่วไป ขั้นการปฏิบัติ (Practice) นักเรียนได้ฝึกใช้ภาษาที่จะพึงเรียนรู้ใหม่จากการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะของการฝึกควบคุมหรือชี้นำ (Controlled Practice/Directed Activities) โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึก ไปสู่การฝึกที่แบบค่อยๆปล่อยให้ทำเองมากขึ้น ในการฝึกนั้น ครูจะเริ่มการฝึกปากเปล่า (Oral) ซึ่งเป็นการพูดแบบง่าย ๆ ก่อน จนได้รูปแบบภาษา แล้วค่อยเปลี่ยนสถานการณ์ที่ล้วนแต่สร้างขึ้นภายในห้องเรียนทั้งนั้น เพื่อฝึกการใช้โครงสร้างประโยคตามบทเรียน นอกจากนี้ควรมีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนควบคู่ไปด้วย ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production) เป็นการฝึกใช้ภาษาออกชั้นเรียน

ประการที่สอง การใช้คู่มือและนวัตกรรม ได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน คู่มือประกอบการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ และคู่มือแบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษ เป็นส่วนช่วยเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้เข้าใจ สนับสนุนการเรียนรู้ เกิดการเสริมต่อการเรียนรู้ (Scaffolding) นอกจากนี้กิจกรรมที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) (Johnson & Johnson, 1974, อ้างใน ทิศนา แจมมณี, 2548)

4. การอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

ผลจากการวิจัยแสดงถึงความพึงพอใจของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเน้นการผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อโครงการวิจัย เรื่อง การพัฒนาคู่มือและนวัตกรรมภาษาอังกฤษที่ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง-พูดภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ในเขตอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด (96.67%) โดยเฉลี่ยมีความพึงพอใจต่อโครงการในครั้งนี้ ได้รับความรู้และมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) เทคนิคการสอนกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ 4.95
- 2) ผู้สอนให้ความสนใจเป็นกันเอง ทำให้สนุกในการเรียน 4.95
- 3) เนื้อหาที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนสอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการเรียนรู้ 4.91
- 4) ผู้สอนมีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการถ่ายทอดความรู้ 4.91
- 5) ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนโดยรวม 4.86
- 6) การใช้แบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเพิ่มขึ้น 4.82
- 7) การจัดการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ 4.82
- 8) การจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนมีความรู้ และความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ 4.82
- 9) การจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะการฟัง 4.77
- 10) การจัดการเรียนรู้พัฒนาทักษะการพูด 4.77
- 11) การจัดการเรียนรู้กระตุ้นให้เกิดการคิด 4.77
- 12) การใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาเพิ่มขึ้น 4.68
- 13) บรรยากาศในการเรียนการสอนเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม 4.68
- 14) บรรยากาศในการเรียนการสอนเอื้อต่อการเรียนรู้ 4.55

ส่วนในด้านการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามยังมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากเท่านั้น 4.45

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่านักเรียนมีความเข้าใจในการใช้ภาษา แต่เมื่อได้เรียนเรื่องใหม่ นักเรียนสามารถนำเรื่องที่เคยเรียนมาประยุกต์ใช้กับเรื่องใหม่ที่เรียนได้น้อย ดังนั้นในการสอนจึงควรใช้เนื้อหาบทเรียนที่มีลักษณะเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ของผู้เรียน
2. การสร้างโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริงอย่างต่อเนื่องจะช่วยสร้างประสบการณ์ในการใช้ภาษา และเพิ่มทักษะทางภาษาของนักเรียน
3. การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการมีความรู้ ความสามารถ และทักษะภาษาอังกฤษเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะกระตุ้นให้นักเรียนมีความใส่ใจในการฝึกฝนเพิ่มขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาคู่มือและนวัตกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่ใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในระดับชั้นอื่น ๆ
2. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาผลการเรียนภาษาอังกฤษโดยใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative Approach) ของนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ
3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ได้พัฒนาคู่มือและนวัตกรรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทำให้สามารถใช้สื่อคอมพิวเตอร์ได้ ดังนั้นอาจเป็นข้อจำกัดสำหรับสถานศึกษาที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ จึงอาจต้องมีการผลิตสื่อประเภทอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น สื่อเสียง หรือสื่อที่ไม่ต้องใช้เทคโนโลยีมากนัก